

Leto III.

NA MEJAH

Štev. 19.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din., za inozemstvo 40 Din.

Ček, račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. oktobra 1938

Za narod in državo

Govor ministra dr. Kreka na Jesenicah ob priliki proslave 20 letnice Jugoslavije

Jesenice so zelo važen industrijski kraj, prometno središče in turistično izhodišče. Vendar vse te lastnosti Jesenic v vašem razpoloženju stopijo bolj v ozadje, tako da prevladuje v vaših dnevnikih, pogovorih in mislih predvsem okolnost, da so Jesenice obmejna postaja jugoslovanskih železnic v severozapadnem trikotu jugoslovanske meje. Tu meji Jugoslavija na svoja najmogočnejša soseda. Morda se večkrat premalo zavedamo, da smo obmejna pokrajina. Preveč površni smo, da bi v dnevnem zasledovanju svojih interesov in vsakdanjih političnih bojih mislili in dovolj računali s tem, da sta severna in južna meja razmeroma zelo blizu, da je vsa Slovenija prav za prav obmejna pokrajina.

Obmejni kraji vsake države imajo svoje posebne dolžnosti, pa tudi posebne časti in odlike. Prebivalstvo obmejnih krajev mora biti posebno državi vdano, za državno skupnost požrtvovalno, na vsako žrtev pripravljeno, ker je ono v miru in vojni predstraža državnih in narodnih interesov na mejah. Po obmejnem prebivalstvu v veliki meri sodi svet celo državno skupnost. Red in stopnja kulture na mejah vzbujajo pohvalo ali zasmeh preko meja. Državljanska trdnost in narodna zavednost ob meji širi ugled in spoštovanje državne moči preko meje, ali pa jo ruši med sosedi.

Slovenci smo se te svoje, v državnem življenju tako izredno važne vloge, vedno zavedali. Nikoli in nikdar nista bili in nista državna in narodna misel med Slovenci v debati.

Nedržavnih, nejugoslovanskih, nenarodnih gibanj med Slovenci ni. Nasprotno skušamo Slovenci ves čas našega državnega življenja v Jugoslaviji najvzorneje izpolnjevati vse dolžnosti, ki jih imamo napram državi in skupnosti v vsakih razmerah. Saj nas v nekaterih krajih države kar zasmehujejo zaradi najvišje davčne morale v Sloveniji. Ljudje, ki so bolj »široki« v razumevanju in izpolnjevanju zakonov, ne morejo doumeti naše vestnosti in točnosti pri vseh državnih dajatvah in vseh javnih dolžnostih. Taki ljudje, ki ne razumejo, kaj je vestnost, ki izvira iz ljubezni do države, ne razumejo našega življenja in smatrajo, da se po Sloveniji cedi med in mleko, ker Slovenci tako točno izpolnjujemo vse obveznosti.

Ta sodba je napačna, naravnost grda. Slovenski človek iz zavesti čiste dolžnosti in spoštovanja do države in državnega zakona da vse, kar more in več kot more, da izpolni svojo dolžnost v popolnosti in v celem njenem obsegu.

Kolikor od nas življenje zahteva, smo vselej na ves glas izpovedali in dokazali, da smo z vsem srcem in z vsakim dejanjem brezpogojni čuvarji Jugoslavije. Mislim, da smo Slovenci v minulih 20 letih napram državi kot obmejno

prebivalstvo v celoti in popolnoma storili svojo dolžnost ter doprinesli svoj bistveni del k nesporni moči in ugledu, ki ga Jugoslavija danes v meddržavnem življenju uživa.

Letos smo to storili še prav posebej. Ob 20 letnici države smo kot obmejno prebivalstvo smatrali za svojo posebno dolžnost, da na zborih, taborih, mimohodih in manifestacijah z zastavami in slavoloki, cveticami in svečami oblekami, s klicanjem, petjem, govori in godbo, z veliko državno in narodno manifestacijo širimo cele naše dežele na ves glas poudarimo, da hočemo biti najzvestejši državljani Jugoslavije, najvrednejši sinovi njenega kralja in kraljevskega doma ter najvzornejši državljani in sodelavci z ostalimi brati Jugoslovani.

Danes za isti namen manifestirajo industrijske delavske Jesenice. Jesenice, ki so letos priredile že celo vrsto najvzlednejših kulturnih prireditev, hočejo v vrsti drugih slovanskih mest ob 20 letnici slaviti tiste, ki so ustvarjali Jugoslavijo in vodili Slovence vanjo. Industrijske Jesenice opozarjajo danes mladi rod, ki ne čuje drugega kot dnevni ropot strojev in težo kladiva, in prelepo domačo govorico v svobodni narodni državi, da pred 20. leti ni bilo tako. Jesenice kažejo na zglede, ki se še danes odigravajo pred njihovim pragom. Trdo je življenje in človek ni rad zadovoljen z njim. Ali strahota je usoda tistih, ki so pozabili na naravno okolnost, da kri ni voda, ali pa so jih razmere prisilile, da jim gospodujejo narodi tuje krvi. Saj Slovenci to na svoji koži čutimo in vsi Jugoslovani z veliko boleščjo spremljajo sinove in hčere našega rodu, ki morajo kdo ve kje zunaj po svetu živeti, se vzdrževati in trpeti, ne da bi njihovi trudi in znoji večali skupno narodno bogastvo in bogatili našo narodno zgodovino. Mi pa smo srečni, da so v Jugoslaviji našli svoj narodni dom, svojo domačo hišo, svojo ljubljeno domovino in si ne želimo nič drugega, kakor v njej ostati za vedno v miru, v svobodi, medsebojni ljubezni in spoštovanju.

G. minister se je nato dotaknil viharnih razmer v Evropi in poudaril, da nas je dalekovidna modrost in srečna roka jugoslovanske zunanje politike pripeljala v srečen položaj, da se vsa ta nevihta odigrava daleč od nas in gre mimo nas tako, da zanj vemo samo zaradi tega, ker živimo v modernem času časopisja, telefona in radijskih aparatov.

Zadnji čas sem veliko potoval po najjužnejših krajih naše države, po dolini Vardarja, po Južni Srbiji, Bosni, Hercegovini, Črni gori in Sandžaku. Najmogočnejši vtis, ki ga človek dobi s teh potovanj širom domovine, je prepričanje: velika je Jugoslavija, silna je njena moč. V neverjetno hitrem tempu se izpopolnjuje in napreduje njeno gospodarstvo in njena kultura. Jugoslovani 1000 kilometrov odtod ljubijo in

Z Jesenic

Shod JRZ. Politična organizacija JRZ na Jesenicah je priredila dne 18. septembra dopoldne shod, ki je bil združen s proslavo 20. letnice obstoja Jugoslavije. Zborovanje je imelo tudi narodno obrambni značaj. Po dolgem času je bila velika dvorana v Krekovem domu spet napolnjena z našimi somišljeniki, delavci, obrtniki in uradniki. Na odru so bile razporejene narodne noše, v ozadju od vrha do tal velika državna zastava in tudi ospredje je bilo po vsej dolžini okrašeno z državnimi zastavicami. Za uvod je zaigrala godba, nakar je predsednik Bertonec otvoril shod in dal besedo g. ministru dr. M. Kreku. (Govor prinašamo v uvodniku.) G. minister je bil za svoja izvajanja nagrajen z dolgoletnim ploskanjem, godba je pa za zaključek spet zaigrala. Gosp. minister je nato stopil z odra v dvorano ter odgovarjal na razna vprašanja. Pri teh odgovorih je bil ponovno deležen splošnega odobravanja. V imenu ZZD je gosp. Gaser opozoril g. ministra na vlogo, ki jo je poslala na oblast ZZD v delavskih zadevah. G. minister je obljubil, da se bo tudi sedaj zavzel za delavske zadeve, kakor je to vedno rad storil. — Po Jesenicah se še vedno komentira govor g. ministra in se hvali pametna politika naše vlade in postopanje naših voditeljev.

Shod v Krekovem domu (v nedeljo 18. septembra) je opisal tudi »Naš kovinar«. Iz dopisa se vidi, da je bil dopisnik v dvorani le do konca slavnostnega dela zborovanja, ker piše, da je po ministrovem govoru prevzel besedo g. Bertonec, ki je naznanil, da je shod končan, ter dalje, da je bil ob pol 11 shod končan in da so se zborovalci razšli. Očitno je bil od »Našega kovinarja« prisoten samo g. dr. Štempihar. Njega smo res videli, da je po govoru g. ministra odšel. Gosp. Bertonec pa najbrž ni

razumel, kajti g. Bertonec je naznanil po govoru g. ministra in po himni »Lepa naša domovina«, da je s tem slavnostni del shoda zaključen in da sledi debata. Prav ta debata je bila posebno zanimiva, ker je dala g. ministru priliko, da je povedal in pojasnil še marsikaj, česar v govoru ni. Ako bi imel pri tej debati »Naš kovinar« količkaj dovtetnega in resnega dopisnika, bi se najbrž tudi njega vsaj nekaj zdravega pojmovanja politike prijelo in bi nehala s hujškami metodami ljudske fronte, ki je dobila s sedanjo laži-komedijo francoske ljudske fronte krepko po nosu, tako da bo le težko našla zadovoljiv izgovor za svoje pristaše, ki so menda le malo začudeni. Navdušenja in ploskanja menda že več ni. Hitro se je postaral ta politični otrok, kar čudno ni, ko pa se je že hrom in okužen rodil.

Občni zbor fantovskega odseka bo v sredo 5. oktobra ob 5 zvečer v prvi sobi za odrom. Udeležba vsega članstva je strogo obvezna. Novinci in prijatelji so iskreno vabljeni!

Kultura in prosveta. Občni zbor Krekovega prosvetnega društva se vrši nepreklicno v torek 11. oktobra ob pol 8 zvečer v veliki dvorani. Zaradi tega se prosijo vsi odseki, da do 6. oktobra zaključijo svoje poslovnike, pregledniki pa se pozivajo, da do istega dne izvršijo zaključni pregled. Za vse članstvo in odseke je udeležba obvezna.

C. sestre de Notre Dame v Krekovem domu so pričele s tečajem in z učnimi urami za nemški, francoski in italijanski jezik, za klavir, violino, stenografijo in strojepisje. Opozarjamo vse, ki želijo temeljitega pouka iz katerega koli predmeta, da pohitijo s prijavi, ker bodo drugače mesta in proste ure zasedene.

Ubožnica se bo zidala. Na občinski seji dne 23. septembra so se oddajala stavbna dela za novo jeseniško ubožnico na Plavžu. Delo je bilo oddano tvrdki Belcijan Boštjan, kot najnižjemu izmed štirih ponudnikov. Tvrdka Belcijan je vse potrebno pripravila, da prične takoj z delom, ko bodo urejene zadnje tozadevne formalnosti. Upamo, da bodo med tem, ko izide naš list že zapele lopate na stavbišču. Vsa ostala dela za stavbo se bodo oddajala na prihodnji seji.

Beg leveice. Levičarski zastopniki iz opozicije sedanjega občinskega odbora hočejo iz-

cenijo Slovence, veliko vedo o nas in nas res radi imajo. Kjer sem hodil, sem nosil pozdrave Slovencev. Našim domačim političnim nasprotnikom povem, da nisem prav nič drugače govoril, kakor govorim doma v Sloveniji. Govoril sem o slovenski ljubezni do vseh Jugoslovancev, o bratstvu, ki nas vse veže, o sorodstvu, ki nam diktira isto usodo. Govoril sem o tem, da Slovenci poznamo in ljubimo srbsko junaško prošlost, srbsko borbo za svobodo, silno odpornost srbskega življa v letih suženjstva slovanstva na Balkanu. Govoril sem jim o Slovencih in njihovem življenju, o naši kulturi in našem narodnostnem boju. Ob takih premišljevanjih smo vsi od severa do juga samo po sebi čutili isto skupnost in sorodnost krvi, ki nas je v jugoslovansko državo gnala in ki nas v jugoslovanski narodni državi srečne dela.

Kamorkoli sem prišel, povsod so me ljudje spraševali o našem voditelju g. dr. Korošcu, tako da sedaj res ne vem, kje ga bolj ljubijo in bolj cenijo. Morali se bomo Slovenci zelo truditi, da nas drugi ne prekose v vdanosti in spoštovanju do njegovih silnih sposobnosti. Povsod smatrajo za veliko srečo, da imamo Slovenci takega voditelja in državnika. Smatrajo to za srečo za Slovence in za Jugoslavijo. Samo po sebi se jim zdi, da se morajo Slovenci stoddotno zgrniti okrog njega in mu slediti kot od Boga danemu voditelju. Povsod sem zatrjeval, da se bomo vsi Slovenci resno trudili, da bo naš uspeh na skupni zmagi predstavljal vse naše moči, ker smo in bomo vselej in ob vsaki priložnosti kot zvesti in disciplinirani vojaki v prvih vrstah boja za zmago programa in načel stranke, v katero smo včlanjeni in ki jo smatramo za najprimernejše organizacijsko sredstvo v naši politiki.

Minila je doba taborov in zunanjih mani-

Godina Jože:

V znamenju zelene kravate

Na predvečer 60 letnice dr. Korošca v Domžalah. (Kresovi)

Proslava in drugi dogodki ob priložnosti proslave 60 letnice dr. Korošca v Ljubljani so močno razgibale zanimanje za enake proslave po deželi. Za kamniški okraj je bila ta proslava že sama po sebi skrbno pripravljena. Po dogodkih v Ljubljani je bilo pričakovati naravnost ogromne udeležbe. Naj poudarim, da je bila proslava in priprava na njo pravilno objavljena politični oblasti in zato ni bilo ničesar treba skrivati in delati tajno. Natisnjenih je bilo že okoli 5000 vabil. Proslava je bila določena na binkoštno nedeljo, dne 15. maja, torej teden pozneje po ljubljanski proslavi. Prav v ta teden priprave na domžalske slovesnosti je padel dan 60 letnice našega voditelja, to je na 12. maj; tisto leto na četrtek. Kakor je tudi že zgoraj omenjeno, je bilo dano iz Ljubljane po časopisih in v okrožnicah navodilo, naj se v sredo zvečer, dne 11. maja, to je na predvečer obletnice zažgo na vseh vidnejših mestih kresovi. Tudi v domžalski okolici je bilo pripravljenih več kresov. Najbližja sta bila na Šumberku in ob drevo-redu v Grobljah. Fantje in možje so navozili na kraj kresov ogromne količine goriva.

Ta predvečer so hotele Domžale proslaviti še na svoj način. Poseben odbor za proslavo v Domžalah, je pozval hišne posestnike naj ob določeni uri razsvetlijo vsa okna. Vsepovsod, na cesti, v tovarnah, na polju, doma, se je govorilo samo o teh proslavah. Sresko načelstvo je pa moralo dobiti naravnost alarmantne vesti o nameravanih slavnostih v Domžalah. G. sreski načelnik Vovšek me je v sredo popoldne dvakrat klical k telefonu in napovedoval, da bo moral prepovedati vsako pripravo in vsako manifestacijo, ker je dobil poročilo, da se bodo vršile v Domžalah demonstracije. Zagotovil sem ga, da se mu ni treba bati nikakih demonstracij, da so posestniki hiš pozvani samo, da razsvetlijo okna in da namerava ob tej razsvetljavi skozi trg igrati domžalska godba koračnice. Razsvetljavo je še nekam prenesel, toda za godbo ni bil navdušen. Ker godbe ni dovolil, sem mu obljubil, da poskrbim, da ne bo igrala. Naprosil me je, naj res storim vse, da v Domžalah ne bo prišlo do demonstracij, on pa, da ne bo dal nobenih posebnih navodil orožništvu.

festacij. Gremo zopet v notranje delavnice, posvetovalnice, predavalnice, učilnice. Neprestano mora med nami biti živo življenje, ki vabi, topla in požrtvovalna pridnost, ki ogreva, čista poštenost in zvestoba, ki nam daje lep obraz in sveti na vse strani. Ko bodo videli tisti, ki zunaj stoje in jim je mraz, da je pri nas toplota, jih bo zamikalo, pa bodo pristopili v našo družčino. In tisti v temni nejasnosti bodo videli našo luč jasnega spoznanja in čistih načel na nas, zvestih strankinih pristaših, pa si bodo zaželeli resnice in družbe nosilcev resnično pravih političnih misli.

Neprestano živahni delavci, vedno goreči apostoli za svojo stvar bomo na vseh straneh pridobivali nove prijatelje, vedno množili naše vrste in bomo v vsakem trenutku pripravljeni za vsak nastop, ki ga bo od nas zahtevalo politično vodstvo. Le tako bomo dobro pripravljeni in vedno pripravljeni, le tako moremo računati na zmage in uspehe.

Jeseničani ste trdega organizacijskega dela in boja vajeni. Od takrat, ko so vas marksistični proletarski tovariši iz tovarne metali, do predzadnjega časa, ko so vas iz političnih razlogov zasledovali in zapirali, pa do zadnjih let, ko ste vodilni v jeseniškem komunalnem in javnem življenju, vse to je dolga doba zmag in bojov našega jeseniškega ljudstva, ki ima za nasprotnike marksistično levico in neki liberalizem, ki spreminja svojo vsebino, kakor mu drugi kapo krojijo, le ta stalna poteza mu vedno ostane, da se v družbi z inozemskim kapitalom neprestano bori proti večini slovenskega ljudstva. Tako so Jesenice miniatura slika političnega življenja med Slovenci sploh. Prepričan sem, da bodo Jesenice tudi slika splošne naše zmage, kakor so to v preteklosti večkrat bile.

Komaj se je lahko zmračilo, so zagoreli na nekaterih hribih, tako na visokem Krvavcu kakor tudi pri Sv. Primožu v Kamniških planinah, prvi kresovi, ki so bil vidni po vsej Gorenjski. Ko je zemlja zajel popolu mrak, je vsa Slovenija kakor gorela v kresovih. Od bližnjih so se videli mogočni plameni, oni v daljavi so pa delali utis brlečih lučk. Toliko kresov na Slovenskem gotovo ni gorelo hkrati še nikoli. Posebno pripraven za kresove je kamniški okraj, ker se od Bistrice dalje začno hribi v smeri proti Štajerski stopnjevale višati in tako je bilo mogoče videti vse kresove tja do Sv. Planine nad Zagorjem. Pri kresovih je bilo zbrano tudi občinstvo. Povsod so vzklikali dr. Korošcu in svobodni domovini. Orožniki v domžalskem okolišu sicer niso s silo zabranjevali kresov, vendar pa je bilo njihovo nastopanje tako, da je ljudstvo dobivalo utis, da bo kaznovano, če bo prisostvovalo kresovom. Seveda pa tak nastop ni veliko izdal. V Domžalah je bilo slišati tudi slavnostno streljanje iz topiča. Orožniki so takoj začeli zasledovati, toda, ko so šli na kraj, od koder so slišali strel, so začuli drug strel iz istega topiča na drugem kraju. Ko so ga hoteli tam zasačiti, je počilo že nekje drugje. Orožniki so sumili, da je s topičem streljal g. Franc Končan iz Domžal.

Z ozirom na prošnjo g. sreskega načelnika sem dobil dovoljenje, da sem šel zvečer v Domžale na stanovanje trgovca g. Jožefa Senice. Sicer sem bil tudi drugače prepričan, da do kakih demonstracij vsaj od naše strani ne bo prišlo, ker jih ni nihče omenjal in nihče nikogar za to pripravljal. Glede godbe sem pa že prej sporočil, da naj ta točka proslave odpade. In tako se je tudi vse izvedlo. Hiše so bile večji del razsvetljene in tudi na ta način po svoje pripomogle k tihim manifestacijam. Ta večer smo ostali na stanovanju, pri g. Senici do 11. ure zvečer v družbi g. Senice, akademika Lazarja in od časa je prišel še kdo izmed vodilnih Domžalčanov. O kakih demonstracijah ni bilo govora. Ob enajstih sem spremil g. Lazarja na dom, potem pa sva se dogovorila, da spremi on mene mimo železniške postaje ob progi nekaj časa v smeri proti Grobljam. Na poti od njegovega stanovanja do železniške postaje sva

opazila, da je pred poštnim poslopjem v Domžalah stala gruča ljudi in glasno govorila. Iz razgovora je g. Lazar prepoznal, da so to člani domžalskega Sokola in da so imeli v rokah platno slovenske zastave. Bili so očitno zelo razburjeni in vzklikali, da jo bodo sežgali. Midva sva odšla in ne vem, kaj so s to zastavo v resnici naredili. Ugibala sva tudi, od kod naj bi bila ta slovenska zastava, pa si nisva znala razložiti. Ko se je nato g. Lazar vračal domov, je spet šel mimo postaje. Nekdo ga je videl in to je bilo zanj usodno. Nanj je letel sum, da je on razobesil zastavo.

Jutro dne 12. maja 1952 je bilo izredno jasno. Na nebesu ni bilo niti najmanjšega oblaka. Solnce je

izšlo v rahli jutranji megli, ki se je kmalu razpršila pod močjo solca. V Domžalah so se na cestah zbirale gruča ljudi in gledale na vrh dimnika tamkajšnje tovarne. Na vrhu dimnika je plapolala več metrov dolga narodna zastava. Prišli so tudi orožniki, toda kaj so hoteli, ko nobeden ni znal plezati na dimnik. Med ljudmi je vladalo veselo razpoloženje. Orožniki so sicer vabili nekatere fante, naj poskusijo plezati, toda nobeden ni hotel. Končno so šli po dimnikarja in so mu zapovedali, da jo mora sneti. Ta je moral ubogati in je splezal po klinih na vrh ter snel zastavo, ki so jo nato orožniki dalje časa hranili na orožniški postaji.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Seja občinskega odbora

Zanimanje za sejo občinskega odbora jeseniške občine, ki se je vršila v petek zvečer, 25. septembra, je bilo dokaj veliko, udeležba skoro polnoštevna; seje se je udeležilo tudi nekaj poslušalcev. Namesto odsotnega g. župana jo je vodil prvi član občinske uprave g. Peter Arnez.

Važnejše točke dnevnega reda so bile: sklepanje o zaključnem računu občine, ubožnega sklada, tujskega prometa, odkupnine za osebno delo ter o depozitu občine. Med finančnimi zadevami je obč. odbor odobril prenos iz poglavja kredita za nezadostno preliminirane razhode v znesku 5000 din za izpopolnitev pisarniške opreme. Dalje se je odobrilo izplačilo stroškov, nastalih ob priliki proslave kraljevega rojstnega dne. Stroški za to so se poravnali iz postavke za kritje nepričakovanih izdatkov, ker v rednih izdatkih za take namene ni predvidenega kredita.

Kot naslednja važna točka je bila sklepanje o izrednem kreditu k proračunu za letošnje proračunsko leto, in sicer za popravilo občinskih cest, ki so znatno trpele ob hudih nalivih. Za to je bil soglasno odobren kredit v znesku din 99.542.57. Ker se je pokazala potreba, da bi se povečala meščanska šola, se je izglasoval kredit zanj v znesku din 200.000.—. Izčrpano poročilo k temu vprašanju je podal občinski odbornik in ravnatelj meščanske šole g. Jaka Gospodarič, ki je jasno pokazal na nevdržno naraščanje učencev od ustanovitve pa do danes. Nujnost tega kredita je občinski odbor z razumevanjem uvidel in

ga odobril. Oba zneska se bosta krila iz presežkov proračuna za leto 1957/58.

Gradnja mestnega zavetišča je že toliko dozorela, da je uprava predložila obč. odboru ponudbe za težaška, zidarska, železobetonska, tesarska in krovna dela. 10. septembra se je vršila javna licitacija del bodočega zavetišča. Izmed ponudnikov za težaška, zidarska in železobetonska dela je stavil najnižjo ponudbo podjetnik g. Belcijan Boštjan. Ponudbe je odbor za postavitev zavetišča predhodno na svoji seji pregledal ter jih proučil v vseh variantah. Dela so bila oddana najnižjemu ponudniku. Glede tesarskih in krovskih del se je obč. odbor odločil, da jih še ne kaže oddajati, ker se bodo pri strehi izvršile nekatere spremembe, kar bo ugodno vplivalo tudi na cene. Pri gradbenih delih pa so bile itak stavljenе enotne cene in eventualne spremembe ne morejo imeti bistvenega vpliva.

Za naslednje točke dnevnega reda, razen za zadnjo, je bila odrejena tajna seja. Tu so se obravnavale ubožne zadeve, zasiguranje domovinstva in prošnje občanov.

Sklepanje o najetju posojila za Delavski dom, je bila kot zadnja točka zgolj formalnega značaja, ker je o tem sklepal že obč. odbor na seji v mesecu februarju. Da se je ta točka sploh postavila v dnevni red, je bilo potrebno vsled neke okoliščine kraljeve banske uprave, katera občini ni bila znana.

Seja je bila s tem zaključena in dnevni red izčrpan.

Jeseniška Talija

za slovenski jezik

Zopet stojimo pred pričetkom nove gledališke sezone na Jesenicah! Vsak oder, ki stremi za tem, da resnično dela za kulturo in prosveto, postavi svoj program, svoj načrt za bodoče delo.

Do nedavnega se je na Jesenicah igralo zgolj za zabavo in stvarne koristi. Zato so bila tudi naštudirana dela temu primerna. Za resen umetniško izbran program je bilo le malo smisla. Publika je bila razvajena, odri pa niso vršili svoje kulturne misije v pravem smislu.

Na Jesenicah imamo že tri taka društva, ki se bavijo tudi z dramatikom. Med njimi je brezdvomno »Aljaž« najagilnejši, saj je dal v pretekli sezoni 18 predstav (14 novo naštudiranih). Priznati moramo, da je bila pretekla sezona pri »Aljažu« korak v novo dobo odrskega udejstvovanja. Videti je bilo, da gre stremljenju društva v pravo smer.

Že v pretekli sezoni se je pričel položaj izboljševati. To se je posebno opazilo pri vseh predstavah »Aljaža«. Da je to prava pot, je pokazala publika sama, ker je za vsako prireditev napolnila dvorano (pred tremi leti je bila dvorana prazna, če je bila na sporedu drama!). Letošnjo sezono pa hoče »Aljaž« pričeti z resnim delom po zgledu poklicnih gledališč. Z vestno izbranim programom upamo, da mu to uspe.

Program mora biti času primeren. Letos mine 20 let, odkar se je končala krvava vihra. Koliko naših rojakov je ostalo na krvavih poljanah! Tem v spomin hočemo posvetiti nekaj predstav s protivno tendenco, ki je danes, ko je zopet nastopila doba vojne napetosti, tako zelo potrebna. Na Jesenicah so zahteve večje kot v podeželju, saj tu je ljudstvo visoko inteligentno, zato je zahteva po dobrih in vsebinsko bogatih igrah tem večja.

Da se more vsem ustreči, da pride vsak gledalec na svoj račun, mora biti program pester. Ne samo drame, ne samo burke in komedije, pač pa vsega v pravi meri. Program »Aljaža« za letošnjo

sezono je izbran iz del, ki so bila igrana v poklicnih gledališčih in ki imajo svojo umetniško vrednost!

Naša inteligenca se navadno ni udeleževala iger. To je deloma razumljivo, kajti predstave, ki so se dajale, so bile slabe še po svoji izbiri in kar je najhujše, bile so slabo naštudirane. To je greh, ki je dolgo moril naše odre, kateremu pa je enkrat za vselej narediti konec. Z letošnjim programom hoče »Aljaž« pričeti z resnim delom. Ustreči hoče mestu in deželi! Že s prvo predstavo hoče postaviti mejnik med preteklostjo in prihodnostjo.

Da pa bo vse to mogoče, je treba temeljitega dela in resnih ljudi. Zato hoče pritegniti »Aljaž« v svoj delokrog vse resne in dela voljne. Vse, ki jim je igranje sveta stvar! Zato so vsi taki dobrodošli v njegovi sredi.

Pri dramskih tečajih, ki jih bo prirejal »Aljaž«, bodo sodelovali tudi člani Narodnega gledališča iz Ljubljane, da bo predpriprava čim popolnejša!

Pa tudi oder je treba modernizirati in opremiti z modernimi napravami. Tudi to bo v letošnji sezoni. Moderni žarometi z barvnimi filtri se že montirajo. Oder se predeluje in že pri prvi predstavi bo vsa odrska oprema nova in moderna. Dolge pavze bodo odpravljene, ker bo novi ustroj odra dopuščal hitre izpremembe.

»Aljaž« torej dela, dela za prosveto, za narod, zato mora tudi publika sama podpreti njegova prizadevanja, da bo uspeh čim večji, dorasel našim potrebam.

»Bela bolezen«

Za otvoritev sezone pripravlja »Aljaž« Karel Čapkovo dramo v treh dejanjih (12 slikah) »Bela bolezen«.

Čapek je najbolj svojevrsten dramatik češke literature. Ne hodi po konvencionalnih potih, že utrjenih in preizkušenih potih dramatike, temveč išče kot krepak ter absoluten individualist in iskalec resnice nova pota!

rabljati občinske seje za nekake strankarsko politične shode. Tak političen shod sta namepravala uprizoriti občinska odbornika gg. dr. Stanovnik in dr. Štepihar, ki se naziva voditelj socialistov na Jesenicah. Predložila sta za občinsko sejo dne 24. septembra tri nujne predloge, ki naj bi se prebrali kot uvod v strankarsko političen govor. Ker pa ima občinska uprava na Jesenicah s predlogi g. dr. Štepiharja slabe skušnje (nekoč se je zavzela po njegovem nasvetu za njegova izvajanja, pa je končno sodišče izreklo, da predlogi g. Štepiharja ne spadajo v kompetenco občinskega odbora), je g. podžupan iz previdnosti rajši preje vprašal nadrejeno oblast, da li spadajo ti predlogi v kompetenco občinskega odbora. Šele potem bodo prišli pred sejo. Ker torej gg. dr. Stanovnik in dr. Štepihar pri obč. seji dne 25. septembra nista prišla na svoj račun, sta s svojimi tovariši zapustila sejo.

Gorje

Proslava Nj. Vel. kralja Petra II. je, kot je bilo že naprej soditi, dvignila vse katoliško prebivalstvo k manifestaciji vdanosti in ljubezni do svojega mladega kralja. Fantovski odsek, dekliški krožek in prosvetno društvo so se kot edine korporativno zastopane organizacije udeležile sv. maše, ki jo je daroval č. gospod župnik. Po sv. maši so šla uniformirana zastopstva fantovskega odseka in dekliškega krožka na Bled, kjer so osebno izročili mlademu kralju iskrene čestitke in udanostne pozdrave gorjanske kat. mladine ter mu izročili tudi čestitke Triglavskega fantovskega okrožja. Zastopstva so se šla vpišat v dvorsko knjigo. Nj. Vel. kralj Peter II. se je osebno razgovarjal s fanti in z velikim zanimanjem si je ogledoval kroje, nad katerih pestrostjo je bil vidno navdušen.

Občni zbor fantovskega odseka se je ob veliki udeležbi vršil dne 18. septembra. Udeležili so se ga tudi gg. banški svetnik Jakob Jan, župan Jožef Slivnik, predsednik JRZ Matija Klinar, župnik Demšar iz Zasipa in kaplan Soukal z Bleda. Slednji je imel na zbrane krepak nagovor, v katerem je podčrtal važnost organiziranja slovenske katoliške mladine in nje veliki pomen za narodnostno življenje, ki mora ravno v teh dneh

pokazati vso svojo samoniklost in borbenost. Po poročilih so pregledniki podali staremu odboru absolutorij, na kar je bil soglasno izvoljen nov odbor s preizkušnim in delavnim predsednikom Polakom Viktorjem na čelu. Odbor je sprejel nekaj novih točk glede na notranjo organizacijo, kar najda odseku še večji vzgon in možnost čim večjega razmaha. Ta drugi občinski zbor je potrdil vse upe, ki jih je gorjanska javnost pričakovala od fantovskega odseka, kateri je v dveh letih pokazal ideal mladinske organizacije in pritegnil v svoje vrste vse katoliško in slovensko misleče fante. Bog živi!

Triglavske fantovske krožje. Pozivajo se vsi odseki Triglavskega fantovskega krožja, da pošljejo svoja zastopstva na drugo redno zasedanje Triglavskega sveta, ki bo v nedeljo 9. oktobra ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani Krekovega doma na Jesenicah. Zastopstva se morajo izkazati s pooblastilom ali pa s potrjenim letnim poročilom. Začetek bo točno ob uri in se na morebitna zakasnenja ne bo oziralo. Bog živi!

Odbor.

V sleherni hišo list »Na mejah«, ki je izviren slovenski list!

Tako svojevrstna stvaritev je tudi njegova »Bela bolezen«. Bela bolezen je samo fingirana in na svetu ne obstoja, podobna je srednjeveški kugi, podleže ji pa vsak zemljan med 45 in 50 letom. Avtor je hotel posamezne momente in vso lokalizacijo svoje igre prenesti kolikor mogoče v fiktivno sfero, da ne bi bilo treba misliti, ne na resnično bolezen ne na resnične države in režime. Kajti vse bistvo te »Bele bolezni« je v njeni tendenci: vse za mir, nikoli več vojne! Dva svetovna nazora se tu spopadeta tako rekoč nad bolniško posteljo in v njenem konfliktu se odločuje o življenju in smrti bolnega človeka.

Posamezne prizore, ki so nekako bežne slike iz današnjega življenja, je znal Capek tako oblikovati, da vseskozi priklepajo gledalca nase z napetimi prizori, s scenami groze in končno — razočara gledalca do skrajnosti. Ne, to ni navadna igra, to ni ljubezenska drama dveh src, to je usoda nas vseh.

»Bela bolezen« bo za Jesenice senzacija, saj je delo, kakršnega ni videti vsak dan. To je drama, ki zahteva študija, dela in tehnične opreme. »Bela bolezen« zahteva delo prav vseh, zato jo morajo tudi videti prav vsi!

Cerkveni vestnik

Rojeni: 1. septembra Vladimir Jože Stritih, sin Cirila, nadzornika žel. proge, Hrušica 46; 18. septembra Peter Mirtič, sin Janeza, Jadranska 1.

Poroke: 18. septembra sta se poročila Kejžar Peter, tovarniški delavec, Savsko nabrežje, in Gartner Justina iz Stražišča pri Kranju; 25. septembra sta se poročila Bizjak Avguštin, tov. delavec, Gosposvetska cesta 1, in Kopitar Ivana iz Hrušice; 25. septembra sta se poročila Slivnik Franc, tov. delavec, Hrušica, in Bizjak Marija iz Spodnjih Gorij.

Umrli: 21. septembra Aichholzer Frančiška, vdova po tov. delavcu, Delavska ul. 5.

Molitvena pomoč Katoliški akciji. Prihodnji sestanek molitvene pomoči bo v četrtek, dne 6. oktobra ob 8. uri zvečer. Spored kakor dosedaj. Na razpolago bodo zopet spovedniki, ker je naslednji dan prvi petek v mesecu. Prejšnji sestanek je bil v četrtek, 1. septembra. Udeležba je bila skoraj podvojena. Nagovor je imel g. svetnik A. Kastelic.

Ob sobotah zvečer so v jesenskem in zimskem času večernice (sv. blagoslov) v farni cerkvi in na Savi ob 6. uri zvečer.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»Zaradi tega bi mi bila vseeno lahko pisala, ko si vendar brala v vsakem mojem pismu isto prošnjo: Anica, piši mi, piši, meni je dolgčas!«

Zmožil se je Dreja, gleda Anica. Brke so mu močneje pognale, pa tudi sam se je nekam potegnil.

»Anica, daj, povej, ali je res, da si se vsa predrugačila? Da nisi več tista Anica, kot si bila včasih?«

»Kdo ti je to natvezil?«

»Ne samo to!«

»Pa kaj še?«

»O, še mnogo, mnogo drugega!«

»So ti pa že nametali vse mogoče!«

»Anica, ali si res zaročena z Jožo?«

»Od kdaj?«

»Pravijo!«

»Še drugo pravijo! Da imam vsak dan drugega, kajne, tudi? Pa da z vsakim govorim, s častniki, uradniki; da sem ošabna, da si izbiram, da nimam nič srca, kajne?«

»Vse to pravijo.«

»Da sem vsak večer z doma, dā me lahko srečaš ob vsaki uri, kjer hočeš, tudi pravijo?«

»Tudi!«

»In ti jim verjameš?«

»Moram!«

»Moraš? Tako malo mi zaupaš?«

»Kako pa naj drugače? Na vse to, kar vem, kar so mi povedali, kar so mi pisali.«

»Celo pisali so ti, seveda! Vse to so ti pisali in Bog ve, kaj še vse.«

Dopisujte v naš list „Na mejah!“

*Varno
naložite svoj
denar!*

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadružni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Krojaštvo Iv. Gogala

Pripravili smo veliko izbiro gotovih oblačilnih predmetov, štofov, raznih najnovejših vzorcev za oblike, suknje, Hubertus plašče, nepremočljive vetrne sukničice (Vindjake), razno perilo, klobuki itd. V naši krojaški delavnici izdelujemo vsa moška, dečja oblačila ter damske plašče in kostume po najnovejši modi in brezhibni izdelavi.

Priporočila se trgovina in krojaštvo pri „Gogalu“ na Jesenicah

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Samo v delu je rešitev!

JERICA REGOVČ

Trgovina z mešanim blagom Vam nudi pri nakupu največje ugodnosti!

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Prišla je velika količina izbornih vin. Vsak se lahko sam prepriča, da je to resnica